

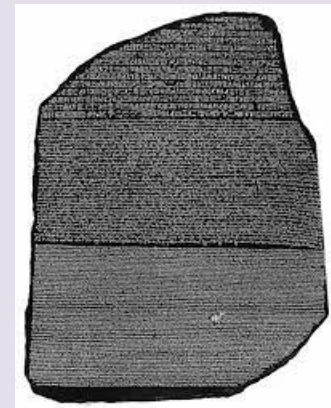
Schotel uit de 18e eeuw. Witbakkend met binnenzijde en buitenzijde creme geglaazuurd, buitenzijde is bijna geheel afgesleten. Versiering in bruin en groen, op de rand fantasieletters en cirkel op de rand, onder de 'letters' twee cirkels, alles in bruin. Op het middenbord een tak met twee knoppen en een bloem. Staande op platte bodem. Gevonden aan de Heemshof, Oosterweg, Kookgerei, schaal van gedraaid aardewerk
H=5.8cm, D=20.5cm

Twaalf fragmenten aardewerk uit de 17e eeuw Witbakkend aardewerk met bruin glazuur aan de binnenzijde met gele, witte, bruine en groene slijbversiering in ringeloortechniek ter versiering. Op de rand fantasietekst. Gevonden in Heemskerk, Heemshof, Oosterweg. Huishoudelijk artikel, Scherven van gedraaid aardewerk.

De Steen van Rosetta

De Steen van Rosetta of steen van Rosette, is een donkere granieten steen die in juli 1799 in Egypte door Franse genietroepen werd ontdekt bij werkzaamheden aan het fort St. Julien (nu Quaitbay) bij de Egyptische plaats Rosetta (nu El Rashid). De steen meet 112 bij 76 cm. De tekst op de steen is tweetalig maar op drie verschillende manieren geschreven.

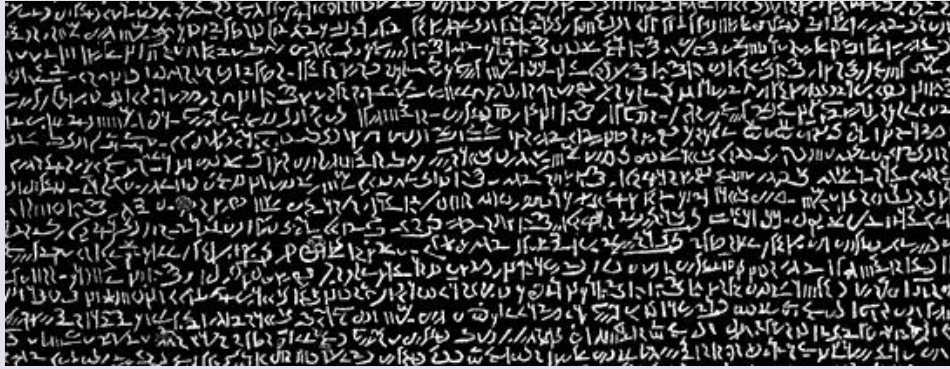
- * in het Egyptisch door middel van Egyptische hiërogliefen
- * in het Egyptisch door middel van demotisch schrift
- * en in het Grieks alfabet

Een hiëroglief is een pictogram (plaatje) dat een woord of klank uitbeeldt. De term verwees oorspronkelijk naar de Egyptische hiërogliefen, maar wordt tegenwoordig ook toegepast op het Hiërogliefenheittitisch en de Maya- en Mi'kmaq-geschriften en soms ook op Chinese hanzi-teksten. Het is dus een schriftsysteem door middel van plaatjes of tekeningen.

Het Demotisch was een schriftsysteem in het Oude Egypte.

Het kwam op omstreeks 600 VJ als vervanger van het hiëratisch schrift. Het is afgeleid van zowel het hiëratisch als van het hiërogliefenschrift, maar dat wordt verhuld door de vloeiende vorm van dit schrift. Eerst werd het vooral gebruikt voor juridische en bestuurlijke documenten en later ook voor literaire en religieuze teksten.

Hiëratisch schrift (van het Griekse hieros=heilig), is het schrift dat de Egyptenaren gebruikten op papyrus in plaats van hiërogliefen om dingen makkelijker op te schrijven. Het ontstond al vroeg, rond 2800 VJ, dus tijdens de 1e Dynastie van Egypte. Nadat het vervangen werd voor het demotische schrift, gebruikten priesters het nog enkele eeuwen, voordat het rond 400 VJ echt was verdwenen.

De tekst op de steen is een dankbetuiging van de priesters van Memphis aan koning Ptolemaeus V Epiphanes. De tekst is gedateerd op 27 maart van het jaar 196 VJ.

De steen van Rosetta bleek door het gebruik van twee talen en drie schriften een belangrijke sleutel te zijn voor het ontcijferen van hiërogliefen door Thomas Young en Jean-François Champollion. Deze laatste lukte dat als eerste definitief in 1822. Dit leidde tot begrip van de betekenis van hiërogliefen, die vele eeuwen onbegrijpelijk waren gebleven.

Jean-François Champollion werd geboren op 23 december 1790 in Figeac. Hij stierf in Parijs op 4 maart 1832. Hij was een Frans taalkundige en de grondlegger van de Egyptologie. Zijn beroemdheid dankt aan zijn ontcijfering van het Egyptische hiërogliefenschrift. Jean-François was een wonderkind op het gebied van talen. In 1805 nam zijn broer hem mee naar Parijs. Hij was toen 15 jaar maar kende al Hebreeuws, Syrisch en Chaldeeus. In Parijs specialiseerde hij zich in Oosterse talen. Hij leerde Koptisch, de liturgische taal van de christenen van Egypte. Het koptisch is verwant met het oud- en middel Egyptisch en een voortzetting van de taal van het Oude Egypte. Dit kwam hem later goed van pas bij zijn ontcijfering van het schrift op de steen.

Champollion gebruikte de koningsnamen van de Ptolemeïsche tijd om de alfabetische tekens te ontrafelen. Omdat deze koningen van Griekse afkomst waren, werden hun

namen in alfabetische tekens uitgespeld. Dit gaf Champollion de sleutel in handen: de namen van de koningen staan namelijk in de Egyptische tekst op de steen van Rosetta in cartouches, ovale omlijningen. Young ontdekte rond dezelfde tijd dat bepaalde hiërogliefen fonetisch waren. Hij wist ook dat de cartouche de naam van de farao uitdrukte en kon zo verschillende hiërogliefen vertalen. Het gebeurt vaker dat verschillende mensen dezelfde ontdekkingen tezelfder tijd maken. Zekerheid over wie als eerste de sleutel tot ontcijfering vond is dus niet te geven maar in het algemeen wordt de ontdekking aan Champollion toegeschreven

In de jaren 1822-1824 werkte Champollion als een bezetene om zijn begrip van het schrift en de taal verder uit te breiden, en in 1824 gaf hij zijn "*Précis du Système Hiéroglyphique*" uit, waarmee de basis was gelegd voor het ontcijferen van de vele inschriften en papyri gedurende 3000 jaar geschiedenis. Champollion vertrok daarna naar Turijn om de papyri van die stad te bestuderen en vervolgens naar Egypte zelf, waar hij veel teksten eigenhandig optekende. Na zijn terugkomst in 1830 begon hij al het verkregen materiaal te ordenen en te vertalen. In 1831 werd Champollion benoemd tot hoogleraar in inscripties en letterkunde, maar in 1832 op 40-jarige leeftijd stierf hij plotseling door uitputting. Hij werd begraven op het Cimetière du Père-Lachaise. Zijn broer nam daarna het werk zo goed mogelijk over en gaf zowel de Egyptische grammatica als het woordenboek uit, waaraan Champollion gewerkt had.

De steen van Rosetta kan worden bezichtigd in het British Museum in Londen, waar hij al sinds 1802 wordt bewaard. In Figeac, de geboorteplaats van Champollion, bevindt zich een kopie van de Steen van Rosetta evenals in het fort waar de steen in 1799 is gevonden. In Nederland is een kopie te vinden in het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden.